

Ustanovitelj in izdajatelj
Društvo katoliških pedagogov
Slovenije in Družba Jezusova

Svet revije

mag. Milan Bizant
mag. Zorica Blagotinšek
dr. Helena Jeriček Klanšček
mag. Albert Bačar
dr. Viljem Lovše
Marjan Peneš
dr. Bogdan Polajner
dr. Peter Svetina
dr. Peter Vencelj
Marija Žabjek

Odgovorni urednik

mag. Silvo Šinkovec

Uredniški odbor

Erika Ašič
dr. Dejan Hozjan
dr. Petra Javrh
dr. Jana Kalin
dr. Franci M. Kolenc
Karmen Pečarič Podobnik
dr. Andrej Perko
mag. Magda Burger

Naslov uredništva

Vzgoja
Ulica Janeza Pavla II. 13
1000 Ljubljana
01/4383983
revija.vzgoja@rkc.si
silvo.sinkovec@rkc.si
<http://www.revija-vzgoja.si>

ID za DDV

SI64231160

Transakcijski račun

24200-9003894173
odprt pri Raiffeisen bank

Prelom

Ikona Rozman d.o.o.

Tisk

Grafis trade d.o.o.

Lektoriranje

Berta Golob
Barbara Rodošek

Revija VZGOJA izhaja štirikrat letno. Cena izvoda v letu 2013 je 4,70 EUR. Naročnina za naročnike v Sloveniji je 18,80 EUR (tujina 33 EUR).

DDV in poština sta všteta v ceno. Odpoved naročnine sprejemamo samo pisno za naslednje obračunsko obdobje. Navodila za pisanje prispevkov lahko dobite na uredništvu ali na spletni strani. Nenaročenih prispevkov ne honoriramo. Natisnjenih 1800 izvodov.

Spomin

✉ Silvo Šinkovec

Na seminarju *Osebni dnevnik* napišemo svojo življenjsko zgodbo. Ira Progoff je zasnoval delo na podlagi narativne filozofije, ki trdi, da naša zavest deluje narativno. Iz zaporedja preteklih dogodkov izberemo nekatere in jih vključimo v zgodbo: v pripoved dneva, leta, življenja. Podoba o nas je zgodba, ki jo ustvarimo o sebi. Na seminarju na novo napišemo svojo zgodbo. Potujemo po sledih spomina in preteklo izkušnjo prenesemo v sedanjost (*re-enactment*), vstopimo vanjo in z vidika toka dogodkov v času na nov način povezujemo pretekle dogodke. Ko na novo gledamo svojo zgodbo, odkrijemo smisel nekaterih preteklih (predvsem bolečih) dogodkov. Ker jih gledamo s perspektive sedanjega življenja, jih vidimo drugače. Ker jih razumemo, vidimo njihov smisel in pomen, jih sprejmemo, zato ne bolijo več. Udeleženci seminarja povedo, da jih to pomiri in napolni z upanjem. To je terapevtski učinek.

In kaj dela zgodovinar? Zbira podatke o preteklosti in jih interpretira. Collingwood, znani filozof zgodovine, je trdil, da so človekova dejanja razumna (*homo sapiens*). Zgodovina je po njegovem zgodovina misli, ki se izraža v dejanjih in dogodkih. Bolj kot dogodki sta ga zanimala človekovo razmišljanje in njegova motivacija za delovanje. Collingwoodu so očitali, da je precenjeval vlogo razuma pri človekovih dejanjih in odločitvah. Človek ne deluje samo racionalno, ampak mnoge odločitve slonijo na drugih motivih (čustva, potrebe, duh). Zato je zgodovina uspešna znanost, če je večdisciplinarna, ker več strok (filozofija, psihologija, sociologija, etnologija, teologija itd.) bolje pojasni človekova pretekla dejanja.

Bergson si predstavlja našo zavest kot soledje mentalnih stanj. Posamezni dogodki so organizirani v času, a niso ločeni drug od drugega, ampak si sledijo. Preteklost je vključena v sedanjost – ji je na voljo. Nimamo pa neposrednega stika s preteklostjo, ne moremo je doživeti. Dostopna je le posredno. Zgodovinar na podlagi zgo-

dovinskega gradiva s pomočjo predstave, imaginacije in refleksije ustvarja razlago, svoje razumevanje preteklosti. Zgodovinar je pod vtisom zgodovine, hkrati pa jo prav on ustvarja. To, kar iščemo v preteklosti, je povezano z našimi sedanjimi prepričanji in vrednotami. Sedanjost in preteklost sta v zanimivem odnosu.

Interpretacija, ki jo ustvari zgodovinar, je odvisna od njegovega miselnega obzorja. Kakšno zgodovino pišemo, je odvisno od tega, kako si predstavljamo človeka: od antropologije, sociologije, teologije. Zgodovina ni veda sama zase. Interpretiramo jo z vidika sedanjega razumevanja človeka in družbe, zato je pomembno, da se zavedamo, s kakšno filozofijo raziskuje zgodovinar.

Collingwood človeka vidi predvsem kot nosilca kronike, zanj je spomin le zaporedje preteklih dogodkov. Toda spomin je način delovanja zavesti. Zavest ne niza zaporedja dogodkov, ampak iz množstva dogodkov izbira pomembne in jih povezuje v smiselno zgodbo. Zgodovina je obnova (*re-enactment*) preteklosti. Preteklo izkušnjo prenesemo v sedanjost, da bolje razumemo sebe – kdo smo in zakaj smo to, kar smo. V tem smislu razumemo Kanta, ki trdi, da je zgodovinarjeva naloga pojasniti, od kod prihajamo in kako se je gradila naša istovetnost.

Spomin imamo zato, da vidimo svojo preteklost v vsem bogatem dogajanju, da vidimo dobre rešitve, prave odločitve in milost, ki nas je spremljala. Iskati moramo tisto, kar nam je pomagalo preživeti v najtežjih časih in s čimer smo si osmišljali življenje, da smo prebrodili krizo. Spomin, napolnjen z dobrim in lepim, vsakega človeka navdihuje za lepa dejanja in plemenito držo. Zato mora biti zgodovina polna lepega in odrešujočega. Ves svet je užival v filmu *Življenje je lepo*. Navdihuje lahko tudi v koncentracijskem taborišču, če je v človeku prava lučka, ki sije in osmišlja, ki ljudi povezuje z nežnostjo in hrani z ljubeznijo. Kaj iščemo v zgodovini, veliko pove o tem, kdo smo danes. ■